

*Marcus Herz & Jörgen Lundälv*

# Redaktörerna har ordet: Relationen till den andre – invitation till vetenskapliga hänförelser

I detta nummer av Socialvetenskaplig tidskrift bjuds läsaren in till den socialvetenskapliga forskningen som i mångt och mycket uppmärksammar både nya och nygamla rön. Tillsammans med flera forskare i socialt arbete vill vi i detta nummer välkomna dig som läsare till olika vetenskapliga perspektiv som alla i någon form berör relationen till den andre. Få frågor har väl genererat så mycket intresse inom samtida forskning som individualiseringsprocesser och deras effekter (se allt från Starrin et al. 1996, till Lindbladh & Bustos Castro 2004 och Dahlstedt et al. 2020). Inte minst har frågan om hur individen har kommit att ses som ytterst ansvarig för sin sociala situation och därmed också som ytterst ansvarig för att förändra den diskuterats. Som Wacquant (2008) hävdade är detta en effekt av hur den neoliberal kapitalismen har skapat ett fragmenterat individorienterat samhälle och ett heterogent socialt och politiskt lidande. Något som också har haft effekter på det socialvetenskapliga fältet och dess praktiska tillämpningsområden. Ett exempel från det sociala arbetet är den ökade specialiseringen genom uppdelningen i avgränsade målgrupper eller sociala problem (jfr. White, Fook & Gardner 2006). Ett annat är självförsörjningens moraliska dimension, en kraftfull samhällelig diskurs som premierar den enskildes möjligheter och förmåga att på egen hand sörja för sig själv (Garrett 2018). För alla de människor i behov av socialt stöd och hjälp av andra riskerar en sådan hegemonisk syn på individens förmåga att innebära en paradox där människor å ena sidan förväntas klara sig själva, men å andra sidan de inte gör det. För de professionella som arbetar med människor i behov av samhällets stöd och hjälp innebär det också ett ökat fokus på den enskilde och därigenom också en ansvarsförskjutning.

Men detta utgör bara en sida av myntet; den andra handlar om människans behov av sociala relationer, av ett kollektiv (se t.ex. Bauman 2002; Collins 2004, etc.), men också av att bli lyssnad på av andra (Back 2007). Detta oaktat en individualisering. I

det här högst mänskliga behovet inryms både strategier för att hantera en individualiserad samtid, ett frö av subversivitet och potential för motstånd.

I detta nummer har de olika bidragen framför allt en sak gemensamt: de tar alla i någon form upp relationen till den andre – oavsett om denna riktas mot andra individer, organisationen eller avståndet mellan människor. I en artikel av Helene Hardenstedt, Lina Ponnert och Stig Linde med rubriken *Relationell delaktighet i familjehemsvården: Ungdomars strategier i mötet med en ständigt föränderlig publik* undersöks hur ungdomar uppfattar inbjudan till delaktighet och hur dessa inbjudningar påverkar deras känsla av egenmakt. Liselott Sundbäck belyser hur frontlinjebyråkrater strävar efter att bygga en tillitsbaserad relation i möten med personer med flykting-bakgrund i Finland och Sverige i artikeln *Tillit som relation: frontlinjebyråkraters erfarenheter av att bygga tillit hos personer med flyktingbakgrund i Finland och Sverige*. Johan Assarsson belyser existentiell ensamhet – som en ofrånkomlig del av mänsklig-heten hos unga placerade på Hem för vård eller boende i *Ungdomars levda erfarenhet av existentiell ensamhet i institutionsvård*. Ett annat perspektiv på avståndet till den andre presenteras i Jan Hjelte, Elisabet Höög och Annika Nordströms artikel *Digitalt stöd och kunskapsutbyte mellan socialarbetare i glesbygd – ett sätt att överbrygga tid och rum?* Här undersöks en digital samverkansyta för stöd och kunskapsutbyte mellan socialarbetare som är verksamma i en glesbygdscontext. I Teres Hjärpes artikel *Osäkerhet vid placeringar av barn – om individers, organisationers och marknaders föränderlighet* undersöks vilka omständigheter som bidrar till osäkerhet vid bedömningar av placeringar av barn och hur denna osäkerhet tar sig uttryck. Här blir det tydligt hur utredningsmetoder på individnivå är otillräckliga, utan att organisations- och marknadsrelaterade processer ges ett lika stort utrymme. I Anneli Matssons Forum-artikel behandlas infra-ordinärt våld i arbetslivet. Artikeln med rubriken *Att tysta de tystade. Det infra-ordinära våldet i arbetslivets partnerskapsallianser* är en essä med intressanta reflektioner om arbetslivet.

Att läsa om relationen till den andre i de olika texterna hoppas vi som redaktörer kan stimulera er som läsare till vidare samtal. Men även att det ska kunna uppstå diskussioner om betydelsen av mer forskning inom dessa fält. De frågor och socialvetenskapliga perspektiv som väcks i texterna förtjänar också att lyftas upp till vad socialt arbete på samhällsnivå kan åstadkomma i en tid av förebyggande socialt arbete, opinionsbildning i sociala frågor och samhällsplaneringen i stort. Relationen till den andre finns där ständigt närvarande och gör oss påmind om att det finns vetenskapliga hänförelser i tid och rum.

Vi önskar läsarna en intressant läsning i årets första nummer!  
Marcus Herz & Jörgen Lundälv, Korresponderande redaktörer

## Referenser

- Back, L. (2007). *The Art of Listening*. Berg.
- Bauman, Z. (2002). *Det individualiserade samhället*. Daidalos.
- Collins, R. (2004). *Interaction ritual chains*. Princeton University Press.
- Dahlstedt, M. et al. (2020). "Förord", *Socialvetenskaplig tidskrift*, 27(3–4).  
<https://doi.org/10.3384/SVT.2020.27.3-4.3661>
- Garrett, P.M. (2018). *Welfare words. Critical social work and social policy*, Sage.
- Lindbladh, E. & Bustos Castro, P. (2004). 'Sociala relationers och identiteters individualisering En process med socialt polariserade effekter?', *Socialvetenskaplig tidskrift*, 11(1). <https://doi.org/10.3384/SVT.2004.11.1.2648>
- Starrin, B., Rantakeisu, U. & Hagquist, C. (1996). 'Om arbetslöshetens ekonomi och skam', *Socialvetenskaplig tidskrift*, 3(1–2), s. 23–38. <https://doi.org/10.3384/svt.1996.3.1-2.2989>
- Wacquant, L. (2008). *Urban Outcasts. A comparative sociology of advanced marginality*, Polity Press.
- White, S., Fook, J. & Gardner, F. (2006). *Critical Reflection In Health And Social Care*. McGraw-Hill Education.